

te gairebé igual); hi hauria a Lleida també la forma regressiva *carrigle* amb aquest sentit, tal com vulgarment a Barcelona, etc., alguns han dit *carrinacle* (DFa.; també ho he sentit) en lloc de *carrincló*.

DERIV.: *Carrinclonada* (DFa.). *Carrinclonejar*, supra. *Carrincloneria*, supra.

Carrinya, V. *carraca* II *Carrinyot*, *carriol*, *carriola*, *carriot*, *carrioter*, V. *carro* *Carris*, V. *càrritx* *Carrisclé* (Cardós i V. Ferrera, BDC XXIII; AlCM) 'espina', deu ser alteració d'un *arriscle*, germà de *riscla* 'aresta, espina', i *aristol* 'mànec de la llança, de l'agullada, etc.' ARISTULA (veg. ARESTA) contaminat per algun sinònim o quasi-sinònim en *c*-; potser *columna*, o més aviat *can(y)ella* 'os prim'.

CARRITX, 'espècie de canyís, planta arundinàcia usada per fer venciells, etc.', mot mallorquí i menorquí, del romànic anterior a la reconquesta, o sigui del mossàrab *qārrīci*, forma presa normalment en el vell parlar de les Illes pel ll. CAREX, -ĪCIS, id.; el valencià *carris* i el cast. *carrizo* són variants de la mateixa paraula, si bé designen plantes de la mateixa família un poc diferents, i en part són formes romàniques no mossàrabs; la *-rr-* es deu a la influència de noms vegetals de forma semblant (*garric*, *carrasca*, *carràs*, etc.). □ 1.ª doc.: 1643, i el derivat *carritxer*, 1523; *carris*, 1797, Cavanilles.

Veg. les dades dels diccs. *Amen.*, *AlCM* i *DAG.*: aquest dóna *càrritx* i una variant *càrretx* de la qual no tinc altra notícia. L'usen també els escriptors insulars, p. ex. «una casta d'oliva --- les olives que feia eren petites --- y de poc oli, per això --- solien despreciar-les les pellucadores --- cada esplet quedaven escampades per dins el pedreny, el *carritx* y el fenàs del sementer ---», Joan Rosselló (*Manyoc de Fru. Mall.*, p. 16); l'*aiguera*, o sigui la dona que duu aigua als segadors també els «du *càrritx*», AMAlcover (BDLC VI, 136); és perquè aquesta és la utilitat d'aquesta mata: les seves fulles s'usen com a venciell «per fermar les garbes» (MASalvà, *Poes.*, 63): és el que significa el nom savi hellenitzant *ampelodesmos*. Jo mateix l'he sentit a molts llocs de l'illa: Calvià, Bunyola, Banyalbufar (ací acompanyat d'un altre interessant mossarabisme +*flaia*, veg. FLAGELL); no és bo per a l'aigua: a Campanet m'avisaven que no begués a la *Font de sa Pega*: «s'aigo és dolenta: hi ha *kārič*» (1963). També ho anotava a Menorca: *kērič* as Mercadal. No sé si s'usa a Eivissa; a Formentera sembla que sí.¹ El mot havia intrigat alguns romanistes a causa de la *-tx*,² però no hi ha dificultat perquè és ben conegut que aquesta era la representació fonètica normal de la *c* en mossàrab (com ja sabia M-Lübke, *Das Katal.*, pp. 23, 160; RFE VIII, 225ss.).

El tenim ben documentat com a mossàrab en autors hispanoàrabs: el botànic anònim sevillà de c. 1100, l'identifica amb el *bardi* o espadanya, escrivint-lo *qārrigġi* (Asín, *Glos. Hisp-Mus.*, p. 70): la *ġġ* és el símbol normal de *č*, com és sabut, i d'altra banda la *a* llarga de la primera síl·laba, la *i* breu de la segona i la

manca de teixidid en el *ya* final revelen que accentuava *kārrīci*. El granadí PALC., en canvi (traduint «*carrizo*, espècie de caña»), escriu una vegada *carrich* i una altra *carich*, i per tant és de creure en principi que tingui la mateixa base *CARICĒUM que el cast. *carrizo* [c. 1330, JRuiz] i el port. *carrizo* [ja *carriza* en un text del S. XIV]; tanmateix no és enterament segur que no pugui haver-hi en PALC. un dels freqüents desplaçaments d'accent del dialecte àrab granadí. La forma castellana-portuguesa, venint d'aquesta base de forma adjectival, degué començar per designar un col·lectiu 'carritxar', 'carrissal': i en efecte encara té aquest valor en l'autoritat més antiga, l'Arx. de Hita: «el pavón de tal fiyo espantado se fizo --- / pelól toda la pluma e echóla en el *carrizo*», cf. la nota a la meua ed. del *Buen Amor*, 228c; però aviat es confongué en castellà 'carrissal' i 'carris': com era fàcil, perquè és una planta que fa moltes tiges juntes; per a paral·lels d'aquest fenomen en parlars d'Itàlia i de Bascònia, veg. el DCEC I, 707b7ss. En llatí s'havia format també un col·lectiu CARECTUM de forma arcaica (ja usat per Virgili, en l'Ègloga III; cf. Simonet, *Glos.*, 107).

Ara bé en valencià s'usa *carris*, que és ben arrelat almenys a la part meridional del País: a Alacant hi ha «*La Marjal*, que ho diuen perquè allò era ple de *kařis*»; al Pinós de Monòver hi ha el «Barranc del *Carris*»; i a Elx m'expliquen *El Carrissal* «perquè hi ha molt de *kařis*, que pareixen canyes» i s'hi veuen «flotes de carris» (1963). Cavanilles (*Obs.* II, p. 235) donà *carris* i *carris d'arenals* com a noms valencians de l'*Arundo phragmites* i l'*Arundo Arenaria* (cast. *carrizo*, *ca. de arenales*). D'altra banda *caret de rabosa* i *caret bufer* = *carex vulpina* i *carex vesicaria*, cast. *carex de zorra* i *carex vejigoso*; ara bé aquest *caret* sembla clarament prolongació fonètica del col·lectiu CARECTUM virgilià. Quant al val. *carris* no sabem bé si pensar que es tracti d'una adaptació catalanitzant del *carrich* documentat en PALC. o d'un tractament dialectal mossàrab de *-č-* com a *ts*: coses totes dues més o menys sorprenents, però concebibles una i altra.

DERIV.: *Carrissar* (Sueca, AlCM). *Carritxar*. *Carritxenc*. *Carritxera*: a Andratx m'ensenyaven un lloc que és «as fons de sa *carritxera*». *Carritxer*, *-era*. *Carritxet*. *Carritxó*.

Posem a part *carraixet*, que és de més importància (car no és un *CARRASCETUM com escriví una vegada SGuarner) provinent de CARICĒTUM 'carrissal', amb l'evolució mossàrab (dialectal o arabitxant) ^{1c6} > -eixe- que explico i documento en E.T.C. II, 154 (i en la meua nota a JRuiz); i que també s'ha conservat en el gall. *Carracido* i port. *Carrazedo*. En valencià ha pres el sentit de 'canyet': «*carraixet* val. ant. 'fossar dels matxos', 'desaiguador, fora de les viles, de les boteres o albellons' --- Morella, a on fora lo mur està lo *carraixet* d'aigües immundes» (Ga. Girona); el *Barranc de Carraixet* en el terme d'Alboraia, provinent d'Olocau, ja figura en el *Rept.* de València (amb grafia errada *Canaxet* en l'ed. de Bofarull), i n'hi ha un altre en el terme de Manuel; més aviat sembla ser apellatiu en el nom del «*Corral del kařařet*» a Xaló, cap a Almasse-